

RÖSTRÄTT FÖR KVINNOR

Tidning utgiven av Landsföreningen för kvinnans politiska rösträtt.

MOTTO: Vi kunna aldrig göra så mycket för en stor sak som en stor sak kan göra för oss.

III. ARG.

STOCKHOLM, 15 OKTOBER 1914.

Nr 20.

RÖSTRÄTT FÖR KVINNOR

utkommer den 1 och 15 i var månad

Redaktör: ESTER BRISMAN.

Träffas onsdag och lördag kl. 1/3 3—1/2 4.

Redaktion och Expedition: 6 Lästmakaregatan I

Expeditionen öppen vardagar kl. 1—4.

Rikstel. Norr 600. Allm. tel. 147 29.

Telegramadress: Rösträtt, Stockholm.

Prenumeration genom posten:

Pris för 1914 1 krona. Lösnummer 5 öre.

4:de kvart. 1914 pris 30 öre.

För utlandet sker prenumeration antingen genom posten eller genom insändande av 1 kr.

75 öre i postanvisning till tidningens expedition.

Annonspris: 15 öre per millimeterhöjd, större annonser och årsannonser rabatt.

Annonsavdeln.: Rikstel. 456. Allm. tel. 456.

9 f. m.—7 e. m.

Septembervalen.

Sveriges män ha ånyo och för andra gången i år gått till val av riksdagsmän till Andra kammaren, och därigenom bestämt grunddragen av svensk inrikes politik under de närmaste tre åren. De olika partierna äro nu som bäst sysselsatta med att skärskåda vinster och förluster och dra konsekvenserna av valutgången. Partiställningen har blivit betydligt förändrad. Det är nu socialdemokraterna, som blivit Andra kammarens största parti. Det räknar 87 medlemmar, under det att högern har 86 och de frisinnade endast 57.

Den riksdag, som framgått ur septembervalen, består till en stor del av dels nyvalda och dels av sådana, som endast varit med om sommarriksdagen, och om dessas personliga ställning till kvinnorösträtten äro vi endast ofullständigt underrättade. Genom vänsterpartiernas övervikt ha vi emellertid fortfarande att räkna på en säker och betydande majoritet i Andra kammaren. Med vemod konstatera vi emellertid, att flera av kvinnorösträttsens anhängare kommit att stanna utanför.

Också till Första kammaren har nyval i rätt stor utsträckning ägt rum i höst, i det att landstigen i Kristianstad, Älvsborgs, Kopparbergs och Norrbottens län utsett tillsammans 24 Första-kammarledamöter.

Av dessa voro förut 12 högermän, 9 frisinnade och 3 socialdemokrater. Partiställningen har nu så tillvida ändrats, att de frisinnade förlorat ett mandat till högern i Älvsborgs län och ett till socialdemokraterna i Kopparbergs län.

Genom redaktör Skarstedts avgång har kvinnorösträtten förlorat en av sina varmaste vänner i Första kammaren. Vi hoppas dock, att denna förlust skall uppvägas av redaktör v. Zweigbergs, som invalts i Kristianstads län.

Bittrare än någonsin kändes det för oss kvinnor, att denna gång stå som passiva åskådare, då männen gingo fram till valurnorna. Aldrig har ett val ägt rum i en ödesdigrare tid. Aldrig ha vi känt vår ställning såsom de utestängda mera förnedrande än i år

Om kvinnans politiska medborgarrätt varit genomförd i alla av kriget nu berörda länder, och om den ägt bestånd så länge att den hunnit bliva en faktor att räkna med, är det intet tvivel om, att denna maktfaktor blivit inriktad på en politisk omdaning av Europa, varigenom säkerhet vunnits att internationella tvister och förvecklingar hänvisades till lagens och rättens avgörande och icke till en så grov och ofullkomlig tribunal som den raa styrkans.

Millicent Garrett Fawcett.

Behöva vi rösträtt?

II.

Av fil. dr Gulli Petrini.

Allra värst illa behandlade i den sociala lagstiftningen ha dock kvinnorna, som vi alla veta, blivit i folkpensioneringsfrågan. Här förenade sig alla partier i att utöva den ädla konsten att låta männen ta för sig på kvinnornas bekostnad. Under förövändning att kvinnorna dels bli invalider tidigare, dels leva längre än männen, foreslog Alderdomsförsäkringskommittén (i vilken naturligtvis ingen kvinna ansetts värdig att sitta), att kvinnorna, fastän de skulle erlagga lika avgifter som männen, skulle få mindre pension och mindre pensionstillägg, när sådant skall utbetalas. Att kvinnorna leva längre än männen är ju riktigt, men skillnaden i mortalitet mellan män och kvinnor har minskat samtidigt med att mortaliteten själv nedgått. Troligen blir väl skillnaden allt mindre i samma mån yrkesinspektionen blir effektivare. Då därtill kommer att männens och kvinnornas arbetsområden börja bli allt mer likartade, är det troligt, att om kvinnorna allt framgent komma att leva längre än männen, detta till största delen kommer att bero på, att de leva nyktrare och anständigare än männen, något som väl knappast bör straffas med svält på alderdomen. Mot det andra skälet inlade kvinnorna en bestämd gensaga. Det visade sig att kommittén stött sitt påstående härutinnan, dels på erfarenheter från Tysklands

med Första kammarens nej ännu ringande i våra öron och med utsikten att få räknas som medborgare i vårt fosterland, skjuten ännu en lång tid framåt.

Genom septembervalen ha utsikterna icke blivit ljusare.

För oss gäller det nu som alltid att oberoende av de politiska vindkasterna arbeta vidare, ständigt ta nya tag och aldrig låta modet svika.

När det fruktansvärda världsskådespel, som nu utspelas, inte längre tar all uppmärksamhet i anspråk, då förhållandena bli lugnare och den förfärliga spänningen ger med sig, då kan fortare än vi tro, stämningen vända sig till vår fördel, huru mörkt det än för närvarande ser ut, och låt oss komma ihåg, att "det alltid är mörkast strax före dagbräckningen".

arbetarförsäkring, vilken alldeles icke kunde vara vägledande för vår *allmänna folkpensionering*, dels från uppgifter inhämtade från de svenska kommunerna. Statistiken tycks ha tillkommit så, att kommunalordförandena lämnat uppgifter om huru många personer, män och kvinnor, varit fullt arbetsföra, delvis arbetsföra eller alldeles arbetsoförmögna. Härvid skulle nu framgått att invaliditeten skulle komma tidigare hos kvinnorna än männen. Häremot anmärkte kvinnorna att kommunalordförandena säkerligen räknat alla som voro i åtnjutande av fattigunderstöd för arbetsoförmögna. Detta är emellertid icke riktigt i sak. Om en kvinna med flera minderåriga barn blir änka, behöver hon icke faktiskt vara invalid, därför att hon ej kan rå med både mannens och hustruns arbete d. v. s. både att försörja barnen och sköta dem, men då ingenting här i landet gjorts för att hjälpa faderlösa barn, måste hon i så fall vända sig till fattigvården och räknas då som invalid. Detsamma blir ofta förhållandet med ogifta mödrar och hustrur till svaga män. Kvinnorna påpekade därför, att statistiken icke var tillförlitlig och således icke kunde läggas till grund för ett i och för sig så föga sannolikt påstående, som att kvinnorna bli invalider tidigare än männen, då de dock visa sig äga den större livskraften i det att de leva längre. Alldeles extra orättfärdigt var dessutom kommitténs förslag i vad det gällde de gifta kvinnorna. Befolkningen var uppdelad i vissa förmögenhetsklasser, så att den som hade större inkomst hade skyldighet att erlagga större avgift, men då även rättighet till större pension och eventuellt pensionstillägg. Men för de gifta kvinnorna skulle oberoende av familjens förmögenhetsställning alltid erläggas den lägsta avgiften, och hustrun således aldrig få rätt till annat än den lägsta pensionen. Denna tidningsläsare erinra sig säkerligen att kvinnorna inte stillatigande togo emot detta förslag. Aldrig någonsin tillföre ha väl kvinnorna av skilda partier och samhällsklasser enat sig i en så enhälligt protest som då. Och vad blev följden? Regeringen gjorde i sin proposition ett par ändringar till förmån för kvinnorna, vilka sedermera togos till-

baka av utskottet, som i stället höjde något på pensionstillägget för kvinnorna, men behöll hela den principiella orättvisan. Kvinnornas argument gent emot den bristfälliga bevisföringen för skälen till att de skulle få mindre pension för lika avgift låtsades man inte om. De voro ju i alla fall svepskal — det verkliga skälet var och förblev att makt går före rätt, och att kvinnorna såsom de rösträttslösa ej kunna försvara sin rätt. Det står fast att alla partier enats häri och att statsmakterna vilja uppfostra den svenska mannen till att göra så litet som möjligt för att trygga sin hustrus alderdom, även när han har god råd att göra det. När mannen i högsta inkomstklass efter i 50 år erlagda inbetalningar får 195 kronor för hustrun 36, och om ingen annan inkomst finnes får han 423, och hon 193. För resten kan det hända att hon inte har något alls, om han försummar att betala hennes avgifter, vilka uppföras på hans debetsedel.

Folkpensioneringsfrågans behandling i riksdagen är i själva verket ett ganska typiskt utslag av den allmänna reaktion mot kvinnans strävan efter social rättvisa, som alltmer börjar göra sig gällande. Männen ha inte haft något emot kvinnans inträde på arbetsmarknaden så länge hon var villig att mot minsta lön göra det arbete, som männen helst ville slippa, men så snart hon uppträder som verklig konkurrent till mannen blir det ett annat ljud i skällan. Att ge en kvinna en plats som en man vill ha, anses så gott som alltid otillbörligt, även om hon är mycket mer kompetent än han, och får hon den, så bör hon åtminstone ha lägre lön och dessutom motas ifrån den så fort som möjligt. (Forts.)

Sejer på Island?

Martina Kramers har sänt Votes for Women ovanstående meddelande, som kommit henne tillhanda genom en isländsk trawlare via Köpenhamn, när den reguljära postförbindelsen med Island är avbruten. Då varje meddelande om denna nyhet saknas i de danska tidningarna, har det varit oss omöjligt att kontrollera notisens riktighet, men vi återge vad Martina Kramers skriver:

"Medan kriget rasar i den civiliserade världens mitt, har det avlägsna Island visat sin förståelse av en nations sanna välfärd. Den 12 augusti antog Alltinget den under sistlidna året föreslagna reformeringen av lagstiftningen, som åt kvinnor över 40 år garanterar politisk rösträtt och valbarhet på samma villkor som för män, vilka fyllt 25 år och med det stipulerade villkoret att åldersgränsen, 40 år, gradvis sänkes, tills den blivit för män och kvinnor lika. I Första kammaren bifölls förslaget utan votering, och i Andra kammaren med endast en nejöst. Reformen fordrar nu blott danske kungens sanktion för att träda i kraft som lag."

Damdräkter

tillverkas verkligt förstklassigt under ledning av akademiskt utbildad tillskärare. OBS! Full garanti.

A.-B. Londoner Herr- & Damkrädderi-Etabl.

37 Drottninggatan, 1 tr.

A. T. 225 19. R. T. 67 18.

(A. F. 1629).

LAGERSONS

SKOMAGASIN

Jakobsgatan 18 - Fredsgatan 8

VA SAS försäkringstagare äro samtidigt liv-, sjuk- och olycksfallsförsäkrade. VASAS försäkringsprinciper äro praktiska och moderna. VASA har agenter landtet runt. VASA antager nya agenter, där sådana ej förut finnas.

VASA STOCKHOLM
Ömsesidigt

Kurs i Massage o. Sjukgymnastik

meddelas under sommaren.

Dr. Köhlberg och Dir. Segerdahl

Tegnérsgatan 23, Stockholm.

Begär prospekt. Ettårig kurs börjar den 5 oktober.

Kvinnors uttalanden om kriget.

I die Frauenbewegung skriver Lida Gustava Heymann:

När freden blivit slut, ligger framför oss — segrare och besegrade — en öken, en öde stenig väg. Europas folk måste åter lära sig att bygga upp grunderna till mellanfolkliga förbindelser. Årtionden av mödosamt arbete komma att förgå innan de åter befinna sig på den punkt, där de voro vid krigets utbrott. Hos många män skall aldrig det sår läkas, som kriget slagit i deras inre kultur — de sista spåren därav skola utplånas först hos deras efterkommande men utplånas skola de. Och ur grus och aska, ur barbari och grymhet tränga sig folken upp till sann kultur, till civilisation, till internationell mänsklighet.

Bildade människor med inre kultur råka vid meningsskiljaktigheter icke i slagsmål och slå icke ihjäl varandra. De ha hänsyn för sin nästas rätt och egendom, bland dem förekommer det ej att döda, mörda, röva, sveda, bränna och martera. Och så som dessa ensaka människor tänka, känna och handla, så skola en gång verkligt civiliserade folk tänka, känna och handla. Ännu har intet krig såsom detta med betvingande makt bevisat den framtida omöjligheten av krig mellan kulturfolk. Icke anarki utan rättsliga förhållanden skola reglera sammanlevnaden mellan civiliserade folk.

För kvinnor av alla nationer väntar efter fredsslutet en stor uppgift. Vi, som icke hade någon del i kriget mellan folken, i förstörandet, mordet och slaktningarna, vi, som medan männen kämpade i fält, försökte att hemma lindra den nöd, som det grymma kriget förde med sig, vi äro kallade att i framtiden vara bärare av den sanna kulturen. Oss kvinnor besjalar intet folkhat, vi glömde ej ett ögonblick, hur de nu kämpande folken stå i skuld till varandra för den högsta andliga kultur, för ekonomiskt framåtskridande, vi sörja med kvinnorna av alla nationer, som måste offra sin käraste eller få honom åter, stympad till kropp eller själ. Känslan av att stå mänskligt bland människor, oberoende av vilken nation man tillhör, har hos kvinnorna icke förminskats. Aldrig har väl den nuvarande generationen av kvinnor känt det skönare, starkare och härligare att vara kvinna än under dessa grymma krig, och denna känsla har förnyat deras kraft. Vi räcka handen åt kvinnor av alla nationer, som tänka som vi, oss förenar alla samma mäktiga känsla, att på kvinnorna vilja återuppbyggelse av kulturen, vi äro kallade att föra folken fram till ett av alla erkänt och aktat rättstillstånd, därför — må vi öppna fria vägar för kvinnorna på alla områden, så att deras inflytande måtte bli starkare än förr.

Äkta makar!

Försumma icke inbördes testamenten! Uppsättes för Kr. 6. — Råd och upplysningar Kr. 2. —

JOH. J:SON CARLOS ADVOKATBYRÅ
Ad. Fredr. Kyrkogata 15. Telefoner. Exam. jurister

Zenegin Viktigt o. erkänt läkemedel för

Lungsiktiga o. Bröstsvaga.

Försäljes å alla svenska apotek.
Pris Kr. 7: 50 pr flaska om 800 gr

Örtextraktfabriken Zenegin, Stockholm.

Kvinnan i Tusen och en natt.

Av professor O. E. Lindberg.

(Forts. fr. n:r 18.)

I de flesta av 1001 natts sagor spelar nu kvinnan på något sätt med. Men klart är, att hon icke alltid har titelrollen. Av sådana kvinnotyper, som härvid tilldraga sig huvudintresset, vill jag särskilt uppräknat några, innan jag övergår till en allmän karaktärisering.

En av dessa är den sköna, kärlekskranka *Schems Ennahar* och icke minst hennes rådvisa, hurtiga, behjärtade och trofasta kammarjungfru i romansen "Ali Ben Bekkar och Schems Ennahar". En annan är den uppslupna och snärförälskade, men ädla, hängivna, självuppgående och fint bildade *Enis Eldjelis* i den vackra sagan, kallad "Nureddin och Enis Eldjelis". Ännu andra märkliga kvinnokarakterer möta oss i den starka och hjältemodiga, men på samma gång fagra kristinna *Ibrize* (Ibris) samt i den genialiska och lärda, men av ödet hårt prövade *Nuzhet Ezzeman* och i den fulla, för att icke säga hexlika, ränkfulla och vidunderliga *Dhat Eddawahi* — alla tre i äventyrsberättelsen "Omar Ennuman och hans söner Scherkan och Dulmekan". Den sistnämnda är en briljant tecknad, fastän av starka motsatser vävd kvinnotyp. I hög grad intressanta äro också den teckenkunniga, obekrivligt finkänsliga, ädla, högsinta och självuppgående *Azize* samt den förföriska och demoniska "Deliles dotter" i ramberättelsen "Tadj Emuluk och prinsessan Dunje" en historia, som alla äkta män, som icke äro riktigt äkta, böra läsa. En systerkaraktär till *Azize* är den lika fint tecknade oegennyttiga unga kvinna, som fått benämningen "den yngsta av de 10 systrarna" i sagan "Hassan från Bosra och djinnkungens dotter" ("Prinsessan från Wak-garna"), en berättelse, som för övrigt gömmer en hel krans av mer eller mindre märkliga kvinnogestalter. Ännu andra typer göra vi bekantskap med i sådana karaktärer som den sköna, intelligent och trofasta, men i vissa fall hårda och till och med hämndgiriga *Zumurd* i romansen "Ali Shar och Zumurd" (Ali Schir). Slutligen har själva ytterramen i 1001 natt skildrat oss den icke minst intressanta och tilldragande hjältefiguren i detta oförgångliga diktverk uti *Schehrezade*, vilken genom sin lika underbara klokhet och fyndighet som älskliga skönhet räddar mängden adelboren tärna i sitt fädernesland från stupstocken.

Jag har, även med fara att en smula trötta, här tagit några "snapshots" av de märkligaste kvinnogestalterna i 1001 natt, innan jag går till något litet utförligare skildra dess kvinnogestalt över huvud taget. Måhända äro icke alla av denna tidskrifts ärade läsarinor i tillfälle att studera verket mera genomgående, och då kan det hava sin fördel att veta, var man kan påträffa dess märkligaste heroinner.

Beträffande nu de olika sidor kvinnoidén representerar i 1001 natt har jag helt naturligt att börja med dess *yttre karaktär*. Även här påträffa vi sällan något medelmåttigt eller rent var-

dagsmässigt. Antingen är det fråga om en veritabel skönhet eller en otäckt ful häxa, så vida det icke gäller rena bifigurer.

Redan namnen antyda icke sällan detta. Se här en liten lista ur högen, belysande den ena sidan. *Schehrezade* betyder "fullmåne", *Schems Ennahar*, "dagens sol", *Nuzhat Ezzeman* "tidens behag", *Zobeide* "solsicka" eller "fin grädd", *Korret Elaine* "ögonhugsvalan", *Menar Essena* "klokhetens ljus", "strålande ljus", *Schems Ezzuha*, "skönhetens sol", *Schejaret Eddurr* "pärlprakt", *Kut Elkulub* "hjärtehugnad", *Scheref Elbenat* "tärnornas ära" jämte många andra exempel.

Men om sålunda själva namnen väl taligt nog vittna om 1001 natts skönhetsdyrkan, så göra de många beskrivningarna på utseenden hos kvinnorna — och för övrigt även hos männen — detta ännu mera. Det är härvid nästan nog att läsa de verser *Hejat Ennufus* ("själarnas liv") och *Ardeschir* recitera för varandra, när de äntligen efter många och långa lidanden ligga i varandras famn, eller de yppiga skildringarna af *Schems Ennahars* och *Enis Edjelis'* utomordentliga behag.

Lärorik även för oss västerlänningar är på sätt och vis den syn den islamiske orientalen har på skönheten både i naturen och särskilt i människolivet: den verkar helt enkelt religiöst på hans känsla. Han skiljer aldrig helt det estetiska från det religiösa. Det är vanligt, att då han ser en härligt skön man eller kvinna, han utropar: Allah vare prisad, som skapat något så härförande! Och detta är ej blott ett talesätt hos honom; han känner det djupt in i själen. Åtminstone i 1001 natt uppfattas ett kärleksförhållande mera sällan på ett rätt sätt. Passionen sjuder, ja, svallar stundom över alla bräddar ända till fullständig yra och förlust av sinnessens bruk, och skildringarna kunna stundom vara alltför nakna, så att de i våra vanliga för övrigt förkortade översättningar måst betydligt beskäras. Men det är undantag, då sådana ord falla från en älskandes läppar som de, vilka en påtvingad hustru riktar till sin man vid bröllopet i berättelsen om *Aziz och Azize*.

Vår sagosamling exponerar emellertid ej alltid blott sköna människor. Där finnes tillräckligt även av det motsatta slaget. Och eftersom vi här syssla med det kvinnliga släktet, kan det nästan vara nog att erinra om den avskyvärda, fula och vanskapliga *Dhat Eddawahi* "olycksbringerskan", som ordet skulle kunna översättas, uti sagan "Omar Ennuman och hans söner Scherkan och Dulmekan", eller om den avskräckande, kroknasta och ögondrypande häxan *Schewahi* i berättelsen "Hassan från Bosra och djinnkungens dotter". (Forts.)

Danska grundlagsförslaget.

Danska riksdagen är åter samlad, och behandlingen av grundlagsförslaget, som avbröts strax efter krigsutbrottet, kommer nu att återupptagas. Vi följa med spänning varje underrättelse från riksförsamlingen i vårt södra grannland.

A.-B. JOHN V. LÖFGREN & C:o

Kungl. Hofleverantör

Rikst. 4 29 Fredsgatan 3, Stockholm. A. T. 50 48

Sveriges äldsta, största o. bäst
renommerade specialaffär i

Siden- & Ylle-Klädningsstyger

Provert. landsorten sändas gratis o. franco.

RING ANTON BRODÉNS JURIDISKA BYRÅ

Allm. Telefon 201 68

68 VÄSTERLÄNGGATAN 68, STOCKHOLM.

47

Västerlånggatan
(f. d. Barnängens lokal).

ASTRID SÖDERQUIST
KAPPAFFÄR

1 Klass Damskrädderi.

Alltid välsorterat lager i fördelaktiga prislägen.
Specialité:
J. A. WETTERGRENS FABRIKATER.

Berlinkongressen inställd.

Med anledning av världskriget kommer den internationella rösträttskongress, som skulle ägt rum i Berlin sommaren 1915, och till vilken, sedan flera månader tillbaka förberedelser blivit vidtagna, att inställas. Tyska landsföreningen för kvinnans politiska rösträtt har med anledning härav tillstått den internationella rösträttsalliansens ordförande, mrs Chapman Catt, en skrivelse med angivande av de skäl, som legat till grund för styrelsens beslut.

En protest.

Landsföreningen för kvinnans politiska rösträtt i England har tagit till orda mot de ovederhäftiga beskyllningar, som i dessa upprörda tider så lätt utslungas av ett krigförande land mot dess fiender. De flesta rykten om tysk brutalitet som cirkulerat i engelska pressen, ha visat sig vara falska, och om än barbari och grymhet förekomma, varnar Landsföreningen allmänheten att genom sitt rop på hämnd vilja vedergälla lika med lika, vilket endast tjänar till att ytterligare brutalisera kriget och försämrade det allmänna moraliska tillståndet. Ur ett brev från mrs Fawcett, som tillställts samtliga engelska tidningar, anföra vi:

"Det kan inte vara förenligt med verklig patriotism att genom tal och skrift söka agitera upp en obehärskad vrede och hat mot hela det tyska folket. Isynnerhet måste man beklaga att så sker, när man får bevittna att dessa historier hos somliga individer uppväcker blodtörst och ett begär, icke att undvika våldet, utan att vedergälla grymhet med grymhet.

Efter att i nära 2000 år ha kallat oss kristna, ha vi inte ens lärt oss kristendomens första bud då vi tro, att ont kan sona ont."

Brevet är närmast föranlett av en historia, som cirkulerat i den engelska pressen om ett av tyska soldater begånget mord på en engelsk sjuksköterska i Belgien, som visat sig vara ren dikt.

Sydafrika rycker fram.

Från Johannesburg skrives: Kvinnorna ha i stor utsträckning begagnat sig av den nya kommunallagen, enligt vilken varje person, som under tre månader varit bofast i Transvaal, äger rätt att rösta. Man har beräknat att 27,000 kvinnor mot 43,000 män låtit uppföra sig på röstlängderna, och då invånarantalet av män är ganska avsevärt i Johannesburg, får man betrakta detta som ett synnerligen gott resultat. Samma lag berättigar kvinnorna till valbarhet i Town Councils, och vid valen nu i oktober komma med all säkerhet kvinnliga kandidater att uppställas.

Var skall man få ett gott kaffe!

Nykterhetskafeét & Konditoriet

S:t Eriksgatan 30. Allm. Tel. 237 28.

Obs! Enskilda rum finnas för komitéer och sällskaper.

Östermalms Sjuk-, Vilo- & Förlossningshem

12 Floragatan STOCKHOLM, 2, 3 o. 4 tr. (hiss). Telefoner: Riks 90 12. Allm. 12 50.

Läget för sjuk-, vilo- och förlossningshemmet är tyst och ostört. Soliga rum. All nutida komfort. Operationsrum. Badrum, med fullst. elektr. ljusbad, med eller utan massage, även för andra än hemmets patienter. De strängaste fordringar på hygien uppfyllda. Telefoner i varje våning. Gott dietiskt bord. Fritt val av läkare och akuscheriska.

Ref.: D:r E. O. HULTGREN, D:r ARTHUR FÜRSTENBERG, D:r ARNOLD JOSEFSON.

Föreståndarinna HILMA FREDLUND, f. d. föreståndarinna vid Stockholms sjukhem, Skuru o. vid Drottninghuset.

Ett kvinnornas storverk.

EBBA HECKSCHER: Några drag ur den svenska flickskolans historia. P. A. Norstedt & Söners förlag. 212 sid. Pris 3 kr.

Det torde vara ett inom den svenska skolvärlden länge känt behov, som blivit fyllt genom Ebba Heckschers lilla bok "Några drag ur den svenska flickskolans historia", och även för icke fackmän har det sitt stora intresse att följa utvecklingen av den institution, som väl kan nämnas den första, där kvinnoarbetet blev uppmärksammat och där kvinnlig intelligens och företagsamhet skördat sina första lagrar. Uppställningen av de olika kapitlen är mycket klart och redigt gjord, med blick för det väsentliga, och om man än kunde önska att fru Heckscher i en framtid ville fördjupa sig i ämnet och fylla ut åtskilligt, som nu för utrymmets skull måst förbli nakna fakta, så har man dock i detta arbete en värdefull uppslagsbok rörande de uppgifter, som stå i samband med den svenska flickskolans utveckling. Och denna utveckling har säkerligen gått med stormsteg om man betänker, att flickorna ännu i början av 1800-talet växte upp snart sagt som ogräs, och att vi 100 år senare stå inför vår tids organiserade flickskolor med en utbildad lärarinnekår, statsbidrag, pensions- och sjukkassor, föreningar och platsförmedlingar. Efter att från början vara tillkommen på slump och beroende av tillfälligheternas växlingar, har flickskolan nu blivit en organiserad, enligt bestämda lagar fungerande institution i samhället. Men den skulle icke kunna vara vad den nu är, om den icke bland sina pionjärer räknat alla de framstående, vidsynta kvinnor, vilka under tusen uppoffringar och försaker berett väg för en framtida odling, och med okuvlig energi och entusiasm skapat ett bestående livsverk. Vilka svårigheter dessa föreståndarinnor haft att kämpa med, framgår bl. a. av sådana exempel, som att ännu år 1888 vid fyra större flickskolor föreståndarinnorna inte hade någon lön alls. Det fördrades i sanning en bergfast tro och en oerhörd kärlek till sitt kall för att under vidriga, ekonomiska omständigheter hålla modet uppe och arbeta sig igenom svårigheterna. Det lärer dessa kvinnor till stor heder att så många lyckades i sin svåra uppgift, medan åter det kapitel i Ebba Heckschers bok, som benämnes "Upphörda skolor", talar sitt tydliga språk.

En epok i den svenska flickskolans historia var året 1861, då statens seminarium för bildande av lärarinnor öppnade sina portar. Den arbetskraft, man hittills haft att räkna med, var lika tillfällig som den undervisning, vilken beskärdes borgardötternas i början av 1800-talet, och om den kunskapsförstående aldrig så gärna ville skaffa sig den utbildning hon själv fann vara en betingelse för uppfostrarens kall, saknade hon dock tillfällen därtill.

En av banbryterskorna inom den svenska flickskolan och en personlighet, som senare generationer minnas med aktning och vördnad, Mathilda Hall i Göteborg, kände vad som brast henne i detta hänseende och skaffade sig sin lärarinneutbildning i Holland, men detta var en utväg, som endast stod några få till buds.

Seminarieret avvägragte en revolution i då rådande förhållanden. Allt fler kunde tillägna sig den bildning de eftersträfvade, och även förmågan att kunna meddela denna bildning åt andra. Den med seminarieret förenade övningsskolan upprättades 1864.

Svenska flickskolans historia är rik på såväl skuggor som dagar, och att de senare blivit förhärska, därför har man i främsta rummet att tacka de personligheter, som med oförtröttat mod arbetat för flickskolans utveckling. I det kapitel, som bär rubriken "Livsbilder" följer man med intresse de idéernas banbryterskor, vilka för många torde vara hittills okända namn och man läg-

Nödhjälpsarbete och svältlöner.

En hemställan om regeringens ingripande.

Representanter för Socialdemokratiska kvinnokongressens V. U. ha uppvaktat chefen för civildepartementet med en skrivelse, vari anhålles att regeringen ville ingripa mot den låga betalningen för leveransarbeten, huvudsakligast underkläder, som av arméförvaltningen i Stockholm och på andra platser av regementena utlämnats till olika firmor och varvid dessutom mycket olika taxor tillämpats.

Som det framhållits, att dessa arbeten igångsatts även för att förekomma arbetslöshet bland kvinnorna, heter det i skrivelsen, så kan det icke vara förenligt med detta intresse, att arbetet betalas med löner, som räknas till utsvettningssystemets. Sålunda exempel på de olika arbetsprisen anföres följande: Skjortor pr dussin med knappar och knapphål, tråd av arbetsgivaren, 3 kr., d:o pr dussin med knappar och knapphål 2 kr. 75 öre; d:o pr dussin med knappar utan knapphål, hålla tråd själva, 2 kr. 50 öre; d:o pr dussin utan knappar och knapphål, hålla tråd själva, 1 kr. 75 öre; d:o pr dussin med knappar och knapphål, hålla tråd själva, 1 kr. 50 öre; d:o pr dussin med knappar och knapphål, hålla tråd själva, 1 kr. 25 öre.

Det lokala vetot.

I årets stora nykterhetsdebatt, då bevillningsutskottets sammanjämningsförslag fälldes av Förstakammarhögern, yttrade hr Staaft i Andra kammaren:

"Men vilka skäl man än må ha mot en utsträckning av den kommunala rösträtten, så borde striden dock ej ha fått gälla detta område. Ty ingen kan väl påstå, att icke frågan om huruvida kommunen vill eller icke vill behålla rusdryckerna är ett spörsmål, där varje vuxen person bör ha tillfälle att göra sin röst hörd, man som kvinna. På vilket område har väl kvinnan större rätt att yttra sig än på detta! Har hon ej tillräckligt länge burit de lidanden rusdryckerna föra med sig för att veta vad hon i detta avseende vill? Jag frågar var och en med omdöme och samvete, och svaret kan ej bli mer än ett."

En märkeskvinna på industriens område.

I ett av industritidningen Nordens septembernummer förekommer en intressant skildring av en amerikansk industripatriark, Mrs Andrew, som gjort sig kvalificerad på ett område, där ännu endast ett fåtal kvinnor blivit bemärkta. Mrs Andrew äger ett gjuteri i Trenton, som hon leder, och detta gjuteri levererar städ till alla trakter av jordklotet. Hennes fabrikt är så erkant, att Förenta Staternas regering begagnar sig av det vid många arbetsplatser och skeppsvarv, och även vid Panamas jätteverk.

Mrs Andrew är inte bara känd för sin tekniska sakkunskap och de praktiska reformer hon utarbetat och genomfört, utan hon har också dokumenterat sig som en arbetsledare av rang. Hon har strävat att göra förhållandet mellan arbetare och arbetsgivare mera mänskligt, och under alla de år fabriken existerat, har den aldrig på grund av arbetsnedläggelse varit stängd en enda arbetsdag.

Som ett bevis för det förtroende Mrs Andrew åtnjuter, kan nämnas, att Amerikas fabriksförening, som annars uteslutande består av män, upptagit henne bland sina medlemmar och då The Efficiency Society år 1912 höll sin kongress, och arbetsgivare och sakkunniga samlats från världens alla kanter, var det Mrs Andrew som blev anmodad att tala till den stora skaran av män.

ger ifrån sig boken med den förhoppningen, att Ebba Hecksher måtte komplettera dessa livsbilder med ännu många fler, vilka helt visst gjort sig värdiga av ett namn, som eftervärlden har gott av att minnas. G. H. E.

Från Amerika.

En bild för dagen.

Mr Jones satt på sin farstuvist och blosade förnöjt på sin pipa.

Rösträttskvinnan, som åkte från hus till hus och från stuga till stuga för att skaffa namn på sin opinionslista, stannade och hälsade på honom.

— Hur står det till, Mr Jones?
— Tack, aldeles utmärkt, affären går bra och familjen mår förträffligt.

— Var är Mrs Jones?
— Hon står i butiken. Sedan barnen vuxit upp, hjälper hon mig i mitt arbete. Och hon är inte bortkommen, det skall jag säga.

— Vad gör Eliza?
— Eliza har tagit plats som uppserska. Hon tjänar riktigt bra. Sin fasta lön har hon och drickspengar får hon dessutom. Hon är en präktig tös och alla tycka bra om henne.

— Och lilla Susie?
— Lilla Susie har vuxit upp till en ung dam, och hon hjälper till med undervisningen vid skolan i Bear's Hollow.

— Bor faster Maria ännu kvar hos er?
— Ja, det tror jag det. Hon har så mycket bestyr med sina kycklingar. Förra sommaren sålde hon så mycket ägg och så många höns, att hon hjälpte mig att betala skatten för den nya landsvägen, som de dragit fram här.

— Ni kan verkligen vara stolta över era kvinnfolk, Mr Jones.

— Ja, det är jag också. De äro präktiga kvinnor varenda en. Gud välsigne dem.

Uppmuntrad av att han iså hög grad visade sig uppskatta den kvinnliga förmågan, drog rösträttskvinnan fram en av sina listor och närmade sig den skinande Mr Jones.

— Vill ni inte skriva ert namn på min lista? Det är männen i vår stat, som vädja till regeringen att ge kvinnorna politisk rösträtt. Jag är aldeles säker på, att ni vill tillförsäkra er hustru och era döttrar denna rätt.

Mr Jones stirrade på henne ett ögonblick, men sedan skakade han på huvudet.

— Rösträtt för kvinnor! Nej, det vill jag sannnerligen inte vara med om. Kvinnan behöver inte lägga sig i mennens affärer. Hennes plats är i hemmet.

(Ur "The Woman's Journal".)

In memoriam.

En av Varberg stads äldsta invånare, fru Sophie Muhl till Hellerup, har i dagarna avlidit i den höga åldern av nära 86 år. Med fru Muhl bortgick en i vida kretsar avhållen och aktad personlighet, känd genom sina humanitära strävanden och sitt varma nit för de smås och betrycktas ställning i samhället. Fru Muhl var verksam medlem i flera föreningar och tillhörde även Varbergs F. K. P. R. sedan dess stiftande. Trots sin höga ålder har hon inte saknats vid mer än två av föreningens sammanträden.

Christabel Pankhurst

har nu efter 2½ års vistelse i landsflykt i Frankrike kunnat återvända till England. Hennes första offentliga framträdande skedde på ett möte i Londons operahus, från golv till tak fullpackat av en intresserad och entusiastisk publik, som till en tredjedel utgjordes av män.

SKODON

köpas ovillkorligen fördelaktigast hos

Fabrikslaget RECORD

32 Gamla Kungsholmsbrogatan 32 - Stockholm.

börjar den 1:sta Februari. Ämnena äro Husmoderskurs med enklare och finare matlagning. Skicklig kokfru undervisar i den finare matlagningen. Examinerad lärarinna i den enklare samt i teori. Övriga ämnen äro Sång, Musik, Målning, Språk (infödda lärarinnor), Konstslöjd, Kläd- och Linnesömnad, Handarbeten, Samaritkurs. Alla ämnena äro valfria. OBS! Den enda skola i Stockholm med helpension och där eleverna samtidigt ha ett gott hem. Unga flickor, som skola vistas i Stockholm, mottagas i helpension. Skolan är inrymd i ett nytt modernt hus invid Strandvägen. Begär prospekt, vari utförliga upplysningar lämnas och där referenser av föräldrar till från skolan utgångna elever finnas intagna.
Adr. E. HULTS KVINNIGA UTBILDNINGSSKOLA, Artillerig. 6, 2 tr., Stockholm. R. T. 11886. A. T. 28940.

24 Upplandsgatan 24

- 1 tr. till vänster -

STOCKHOLM

HILDA HEDÉN

Damekipering · Damskrädderi · Modeaffär

OBS! Specialité: SORBESTALLNINGAR

Allm. Tel. 21133

Föreningsmeddelanden.

Stockholms F. K. P. R.

hade torsdagen den 8 oktober sitt första höstsammanträde i K. F. U. K:s stora sal, under fröken Anna Lindhagens ordförandeskap. Sedan mötet öppnats och de närvarande hälsats välkomna, erinrade ordföranden om det gångna rösträttsårets stora händelse, namninsamlingen, och gjorde en rekapitulation av uppvaktningen hos statsministern när det högtidliga överlämnandet av petitionen ägde rum samt vad som vid nämnda tillfälle yttrades. Fru Hilda Sachs höll därefter ett litet kåseri om nyttan för de enskilda föreningsmedlemmarna att genom prenumeration å rösträttens eget organ, Rösträtt för Kvinnor, hålla sig å jour med det arbete, som bedrivs både i in- och utlandet och riktade en varm uppmaning till alla närvarande att verka för tidningens spridande. Talarstolen bestogs därefter av Vita Bandets ordförande, fru Tora Fries, som inledde aftonens diskussionsämne: "Är tillfälligt rusdrycksförbud önskvärdt under krisen?" På ett fint och sympatiskt sätt utvecklade fru Fries sina synpunkter, som gingo ut på att ett allmänt rusdrycksförbud under dessa svåra kristider skulle vara en hjälp för vårt folk och främja, såväl dess ekonomiska som moraliska välfärd.

Efter föredraget vidtog en livlig diskussion, varvid många olika synpunkter gjordes sig gällande. Somliga ivrade för totalförbud, medan andra åter ansågo, att man även genom mindre stränga restriktioner skulle kunna nå vad man åsyftade. Allmän enighet rådde dock om begränsning i utskänkingen av maltdrycker. I diskussionen bidrog dr Gulli Petrini med synnerligen värdefulla inlägg, fröken Symonds Ohlin, fru Broomé, fru Sachs, fru von Koch, fru Wærn-Bugge, dr Karolina Widerström, fru Asp med flera.

Kvinnans plats i Guds världsplan. L. Norblads bokhandel. 103 sid. Pris 1: 25.

De föredrag, som höllas vid K. F. U. K:s världskongress i Stockholm den 10-18 juni och som då refererades i Rösträtt för Kvinnors spalter, föreligga nu i tryck. Framstående män och kvinnor från skilda länder framlägga i olika uppsatser sina åsikter om den plats, som blivit kvinnan tillmätt i världssalltet, och som ett allmänt omdöme kan sägas, att samtliga artikelförfattare haft en klar blick för betydelsen av kvinnorörelsen som en faktor i den andliga och materiella utvecklingen. Bland de uppsatser, som särskilt ur rösträttsynpunkt äro beaktansvärda, framhålla vi miss Una Saunders "Kvinnorörelsen från kristlig synpunkt" och m:lle Suzanne de Dietrichs "Kvinnans medborgerliga plikter".

Rösträtt för Kvinnors

tjugonde nummer för 1914 innehåller bl. a.:
Septembervägen.
Behöva vi rösträtt? II. Av fl. dr Gulli Petrini.
Seger på Island?

Kvinnors uttalanden om kriget.
Kvinnan i tusen och en natt. (Forts. fr. N:o 18).
Av professor O. E. Lindberg.
Ebba Heckscher: Några drag ur den svenska flickskolans historia. Rec. av G. H. E.
Från Amerika. En bild för dagen.

Advokatfirman ÅKERBERG och SCHRÖDER
Luntmakaregatan 7 (hörn av Kungsg.) Stockholm.

FAMILJERÄTT

(Arvs- och Aktenskapstvister, Boskillnader Testamenten) samt övriga juridiska uppdrag.
FERM EXPEDITION.
MODERAT ARVÖDE.

E. HULTS Kvinnliga Utbildningsskola

..... (f. d. Villa Hult, Kneippbaden)

